

Jeladás

Újonc cserkész	Sípjelek Karjelek Útjelek
Táborverő	Rovásírás
Portyázó	Titkosírás Vészjelek
Honfoglaló	Morze
Egyéb	Egyéb hasznos és érdekes gyakorlati tanácsok Szemafor Morzekép, morzedal Rováskutatás Módszertani játékok

Ha kint vagy a vadonban, még ma is előfordul, hogy mobiltelefonodat nem tudod használni, mert nincs térerő vagy lemerült az akku. Ilyenkor is léteznek módszerek, hogy nagyobb távolságra üzeneteket tudjunk küldeni. Régebben a Morze vagy a Szemafor igen fontos szerepet játszottak, és minden cserkésznek kellett ismernie őket. Ma inkább csak egy jó gyakorlat, de fontos, hogy ismerd a különböző jeladási módszereket.

Sípjelek

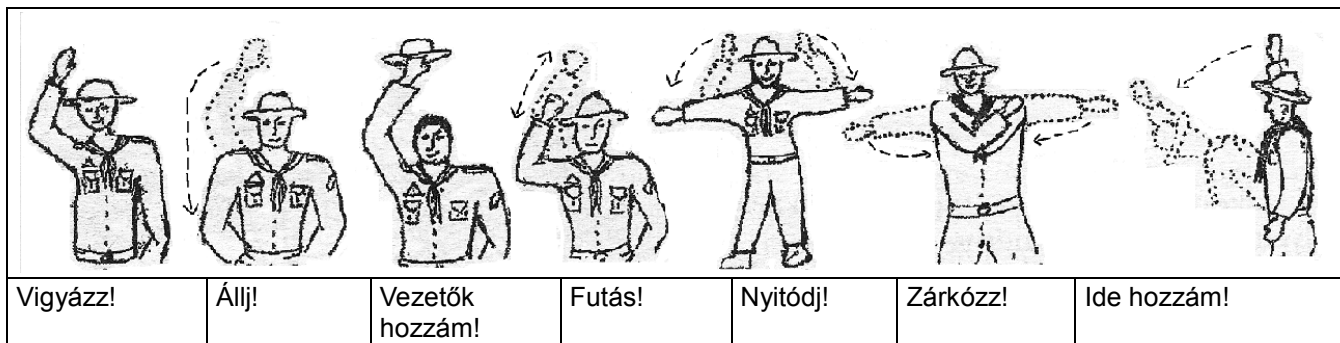
Kint az erdőben vagy a szabadban nagyon jól beváltak a sípjelek. Anélkül, hogy mindenkit látnál, össze tudod hívni a többi cserkészt. Ezért mire cserkésztáborba mész, fontos, hogy ismerd a sípjeleket.

Az alábbi táblázatban a pont jelöli a rövid, a vonal a hosszú sipszót. Egyébként könnyű őket megjegyezni, ha ismered a Morze-jeleket, mert a sipszó majdnem mindig az első betűnek felel meg, egy kivétellel. Tudod, hogy melyik az?

•	(e)	Előre!
••	(i)	Ide hozzám! (félkörbe)
•••	(s)	Sebesen!
•-	(a)	Állj!
-	(t)	Vigyázz!
- -	(m)	Megértettem!
- - -	(o)	Óvatosan!
•••-	(v)	Vezetők hozzám! (félkörbe)
- - •	(g)	Gyülekező! (őrsökben)
•••- - - •••	(SOS)	Segítség! (Save Our Souls)

Karjelek

A karjeleket nem lehet olyan nagy távolságra használni, mint a sípjeleket. Viszont ha titokban akarsz jelt adni a többieknek, például számháborúnál, akkor a síp nem alkalmas és jobb, ha karjelet használasz.

Útjelek (bottal, krétával, fűből, kőből)

Az ember ugyan mindig azon igyekezett, hogy ne hagyjon maga után nyomot, vannak olyan helyzetek, amikor azt szeretnénk, hogy valaki tudjon minket követni, és találjon meg minket. Így már az indiánok is használtak útjeleket, és persze mi cserkészek is ismerünk útjeleket. Ezeket természetes anyagból készítjük. Kivételes esetben, városban használhatunk krétát is.

<p>Jó út</p>			
<p>Menetirány</p>			
<p>Veszély, vigyázat (3-mas jel a vészjel)</p>			
<p>Rossz út</p>	<p>Levél 3 lépésre</p>	<p>Levél 5 lépésre</p>	<p>Levél 3 lépésre (krétával)</p>
<p>Itt táborozunk</p>	<p>Itt táborozunk (krétával és csapat számmal)</p>	<p>Bújj el</p>	<p>Várj itt</p>
<p>Jó víz</p>	<p>Rossz víz</p>	<p>Hazamentem</p>	<p>Menj haza</p>

Kérdés: Melyik útjelet találd BiPi sírkövén?

Hogyan kell útjeleket rakni?

Az útjelekkel lehet valakinek jelet adni, hogy merre mentél, és ezek segítségével fog tudni követni téged. Persze van egy pár fontos szabály, amelyeket be kell tartani.

1. Útjeleket mindig az út egyik oldalára tegyél.
2. Rakd az út szélére, ne az útra, hogy autók, biciklisek vagy más gyalogosok ne rúgják szét.
3. Útjeled legyen legalább 1-2 láb nagyságú, de ne nagyobb, mint 4 láb (1 láb = 30 cm).
4. Útjeleket rakhatsz fából, kőből, fűből vagy krétával is rajzolhatod őket.
5. Minden elágazásnál, vagy legalább, ha elkanyarodsz az egyenes útról, rakjál jelet. A rossz útra is rakjál jelet, de csak 5 lépés után. Így biztosítod magad, ha szétrúgták valamelyik jó útjeledet.
6. Ha egy nagyobb útról letérsz, mert egy réten át kell vágni, akkor különösen gondosan rakjál útjelet, mert könnyen előfordul, hogy nem veszik észre, mert a nagy utat követik.
7. Ha sokáig követsz egy utat, akkor úgy 100-200 méterenként rakjál egy menetirány jelet, hogy tudják, hogy még jó úton vannak.
8. Igyekezz útjeleket úgy rakni, hogy csak az lássa, akinek szól. Főleg a nyíl esetén fennáll a veszély, hogy valaki felismeri, és tréfából átrakja más irányba.
9. Már menet közben gyűjts mindig botokat, hogy ne a kereszteződésnél kelljen keresgélni.
10. Ha tudod, hogy sötétben fogják keresni az útjelet, különös gondossággal helyezd el őket, és egy kicsit nagyobb jeleket rakjál.

Hogyan kell útjeleket követni?

Ha valaki a fenti szabályok szerint rakta a jeleket, akkor nem túl nehéz. De mindig előfordulhat hiba, vagy valami váratlan esemény történhet. Ezért nagyon kell figyelni, ha útjeleket keresel.

1. Ha útjeleket kerestek, akkor ne beszélgetsetek, hanem figyeljétek az utat.
2. Bevált módszer mindig újra kinevezni valakit, aki figyel az útjeleket egy rövid szakaszon. Így jobban tud összpontosítani.
3. Minden kereszteződésnél keressétek meg a jelet, és csak akkor menjetek tovább, ha megtaláltátok.
4. Ha nem találsz egy jelet rögtön, akkor menj el az egyik irányba 20-50 lépést. Ha ott sincs semmi, akkor a másik irányban keresd.
5. Ha nincs több útjel, akkor menj vissza az utolsó jelig. Azt vagy valaki elrontotta, vagy útközben egy jelet nem láttatok.
6. Egyenes útról is lehet letérő, vagy előfordul, hogy egy réten át kell vágni. Ezért ne csak a kereszteződéseknel kezdjétek el útjeleket keresni.
7. Vigyázz arra, hogy ne minden botban lássál útjelet. Főleg a „várj itt” jel esetén könnyen előfordulhat, hogy két bot véletlenül fekszik egymás mellett ilyen formában.
8. Az utolsó őrs vagy vezető tüntesse el a jeleket, hogy mást ne tévesszenek meg. (Főleg, ha cserkészparkban vagy.)

Ez egy biztos útjel, mert aki nem cserkész, nem ismeri fel!

Rovásírás

A rovasírás a régi magyar írásmód (rovás = kőbe, agyagba vagy fába vésni). Onnan ismerjük, hogy vannak régi tárgyak, melyeken a szavak rovasírással vannak írva. Ezeket te is el tudod olvasni, mivel az évszázadok során a magyar nyelv alig változott.

Erdélyben és újabban Magyarországon is mind a mai napig használják a rovasírást. Tanuld meg olvasni és írni, és akkor akár rovasírásversenyen is részt vehetsz.

Fontos tudni, hogy mi cserkészek már régóta használjuk a rovasírást, és ezért minket is a rovasírás hagyományának őrzői között tartanak számon. Rajtad is múlik, hogy ez így is maradjon.

Miért írjunk rovasbetűkkel?

1. A rovasírás a világ legelső írásrendszereihez tartozik. Legalább 8000 évvel ezelőtt alakult ki, amit régészeti leletek bizonyítanak.
2. A rovasírás egyszerű, könnyen megtanulható. Fejleszti az értelmet, a képzelőerőt, gazdagítja a személyiséget.
3. Alkalmas titkos írásnak is.
4. Alkalmazni lehet díszítéshez.
5. Az egyenes vonalak miatt könnyű faragni.

A rovasírás legfontosabb szabályai

1. A rovasírást jobbról balra írjuk, mert legtöbb írásemlékünkben így szerepel. Lehet balról jobbra is írni, ám ez nem hagyománykövető. Ebben az esetben meg kell fordítani a betűket.
2. A szavakat szóközzel választjuk el egymástól. Kis és nagybetűt külön nem jelölünk. Az írásjelek ugyanazok, mint a latin betűs írásnál.
3. Fontos szabály, hogy rovasírásunkban csak azokat a betűváltozatokat használhatjuk, amelyek valamely régi rovasemlékben megtalálhatók.
4. A rovasbetűk között nincs Q, W, X, Y. Rovasírással így jelöljük őket:
Q=KV W=V X=KSZ Y=I
5. A rovasbetűknél két K-betűt ismerünk, de mivel nincs tisztázva a két K valódi szerepe, ezért csak az egyiket használjuk: \diamond . A másikat, ami úgy néz ki, mint egy Z, nem használjuk.

Rovásábécé

Ezt a rovásírásí ábécét használják a cserkészek már több mint 60 éve. Az első cserkész rovásábécét 1942-ben átdolgozták, és azóta ez van használatban. Jellegzetessége, hogy csak egyenes vonalakat használunk benne.

Összerovás

E V É

R Ú

Z A

Nagy Mátyás

Bíró Anna

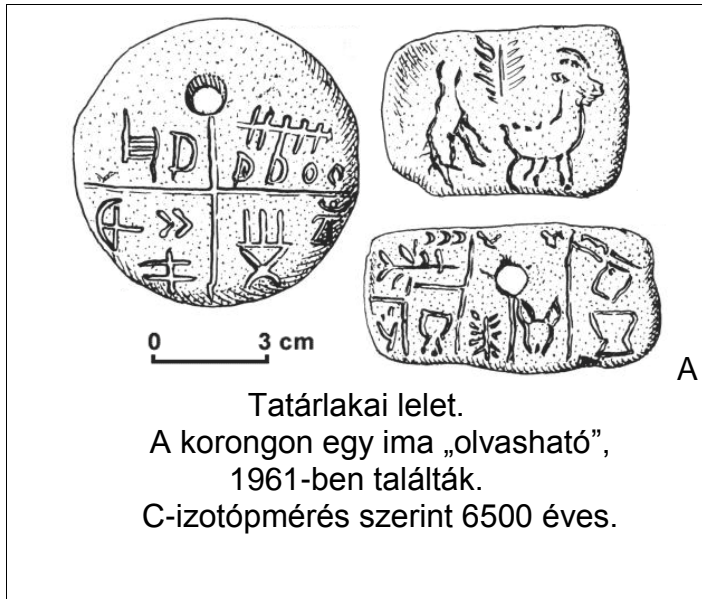
Hogy gyorsabbak legyenek, vagy hogy cifrább legyen az írás, sokszor két betűt összeróttak.

Ilyenkor megfordították a betűket, vagy egy betűnek a vonalát használták a másiknál is.

Te is összeróhatod neved kezdőbetűit, és akkor lesz egy titkos jeled.

Rovásírásos emlékek

Sok értékes régészeti lelet tanúskodik a rovásírásról és annak ősi eredetéről.

Tatárlakai lelet.
A korongon egy ima „olvasható”,
1961-ben találták.
C-izotópmérés szerint 6500 éves.

Az **énlakai templom** kazettás mennyezetének rovásírásos felirata 1688-ból ered.

Olvasata:

„Egy az Isten - Georgius Musnai Dakó“.

Mai napig rengeteg megválaszolatlan kérdés van a rovásírással kapcsolatban. Mivel a magyarok ősi kultúrájáról nem maradt fenn nagyobb és átfogó írásos emlék, ezért minden ezzel kapcsolatos ismeretet kis töredékekből kell összeállítani. Ezért még a mai napig is folyik a magyar őskultúra kutatása, és még mindig bukkannak fel leletek, melyek egyre több fényt derítenek a magyarok ősi kultúrájára, amelynek szerves része a rovásírás is.

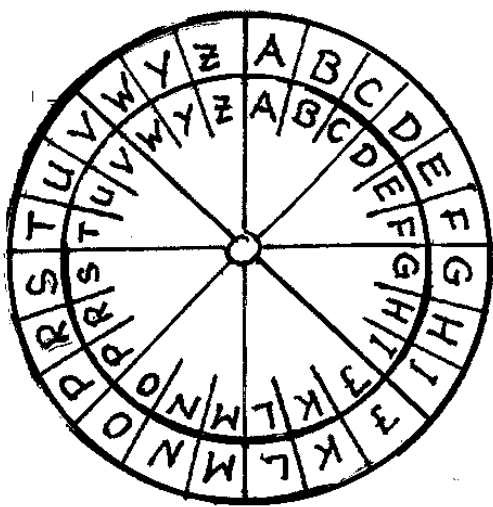
Figyelem! Magyarországon minden évben van rovásírásverseny. Vegyél részt rajta te is!

Titkosírás

A titkosírásnak nagy hagyománya van. Régebben jelekkel vagy segédeszközökkel (botok, tárcsák, lyukas matricák) dolgoztak. Később számítógéppel kódolták az üzeneteket. A cserkészeten is szoktunk használni titkos írást, ha nem akarjuk, hogy más őrsők megtudják az őrsi titkunkat. Az előbb említett rovásírást szintén lehet titkos írásként használni, ha a cserkészeten kívül alkalmazod.

Betűeltolás

Ez talán a legegyszerűbb módszer

	<p>Egyszerűen eltolod az ábécé betűit egy párral odébb. Ha például a kód 2, akkor az A-ból C lesz és a B-ből D. Ha a kód -1, akkor A-ból Z lesz és a B-ből A. Így könnyen lehet készíteni titkosírást és nehéz megfejteni. Készíts magadnak egy tárcsát, amivel tudsz kódolni.</p> <p>Fejtsd meg: TABMPODVLPS</p>
--	---

Könyvkód

Ha van két egyforma könyved (pl. Cserkészkönyv) akkor megadhatod így is a szöveget: 5/1/3,5/3/22, stb. Az első szám az oldalszám, a második a sor, a harmadik a betű száma. Ezt szinte lehetetlen kitalálni, ha nem tudod, melyik könyvet használják.

Kocka és kereszt

Ha nem ismered az ábrát, akkor nem tudod megfejteni. Az ábrát viszont nagyon könnyen fel tudod magadnak rajzolni.

Ebben az ábrában látod az ABC-t:

A	B	C	J	K	L	S	W	1	2	3
D	E	F	M	N	O	T	X	4	5	6
G	H	I	P	Q	R	U	Y	7	8	9
						V	Z			0

A titkosírás így néz ki:

Citromlé

Egy másfajta titkosírás az elrejtett írás, amely csak akkor válik láthatóvá, ha a papírt megmelegítjük. Ehhez fogsz egy citromot, kicsavarod a levét és egy sima ecsettel vagy pálcikával ráírod az üzenetet egy papírlapra. Ahogy megszárad a citromlé, úgy el is tűnik. Ekkor a lapra ceruzával vagy tollal egy egész más szöveget írhatasz és senki sem tudja meg, mi a titka a levelednek. Úgy lehet láthatóvá tenni, ha megmelegíted a lapot. Akkor a citromlé halványbarna színnel fog megjelenni. Ezt lehet vasalóval, kályha fölött, de gyertyával is végezni. A nyílt lánggal nagyon kell vigyázni, mert a lap könnyen elég, mielőtt megjelenne az üzenet.

Vészjelek

Minden országban vagy tájegységben ismernek különféle vészjeleket. A Balaton-parton viharlámpák jelzik a közeledő vihart, mégpedig a percenkénti 45 villanás a közeledő vihart jelzi, a percenkénti 90 villanás pedig arra figyelmeztet, hogy azonnal el kell hagyni a vizet.

Más azonban a helyzet, ha magad kerültél veszélybe. Ilyenkor, de csakis ilyenkor használhatod a Morzéból az SOS jelet. Az SOS angolul van, jelentése „Save Our Souls” (mentsétek meg a lelkünket), és három rövid, három hosszú, három rövid jelből áll. (●●●/— — —/●●●) Ezt lehet adni fényjelként lámpával vagy tükörrel, lehet sípjel, autóduda, kürt, sőt kopogás, ha be vagy zárva valahova.

Az Alpokban egy másik vészjelzés van elterjedve. Ha eltévedtél vagy bajba kerültél, bármilyen jelet percenként hatszor meg kell ismételni (ún. alpesi vészjel).

A vadonban alkalmas jeladás a füstjel is. A füstoszlopot messziről lehet látni. Ha a tűzre vizes fűvet dobsz, akkor fehér lesz a füst, ha gumit vagy olajos dolgot dobsz rá, akkor fekete. Éjjel nyilván a fehér füst látszik jobban, nappal a fekete.

Észak-Amerikában a hármass tűz vagy füstoszlop is elfogadott vészjel. Használják hajótöröttek, elveszett kirándulók, vadászok, de használatos repülőbalesetnél is.

Vadászatnál elfogadott a három lövés három perc alatt. A hívott egy lövéssel válaszol és halad a hármass jel irányába. Egy idő után ismétlődnek a jelek. A lövéseket azonban nehéz követni, mert nehéz meghatározni, honnan is jön a hang.

Egyes mentőmellényeken találasz sípokat is. Ezekkel tudod jelezni helyedet, ha vízbe estél.

Figyelem!

Bár manapság szinte mindig van nálunk mobiltelefon, előfordulhat főleg hegyi és erdős vidéken, hogy nincs hálózat, illetve a telefon lemerülhet vagy tönkremehet, és így nem tudunk segítséget hívni.

Morze

A Morze-jeladást 1837-ben találta ki Samuel Morse Amerikában. Főleg távírásban alkalmazták. Manapság még mindig használják a repülősnél. Például az „Independence Day” című filmben az emberek Morzéval tudták kicselezni a földöntúliak támadását.

Morze- ABC

A	• -	A-gár	W	• - -	Wa-gón-ágy
Á	• - - • -	A-kác-méz-nya-lás	X	- • • -	Xé-ni-a szép
B	- • • •	Bé-ka-ba-ba	Y	- • - -	Yó-ga-lé-g-zés
C	- • - •	Cé-kla-ré-pa	Z	- - • •	Zász-ló-je-lek
D	- • •	Dá-ni-a	Ä	• - • -	Ä-néh a-nya
E	•	Eb	Ö	- - - •	Ör-ség-vé-ge
É	• • - • •	Ez az é je-le	Ü	• • - -	Ü-gyes á-dám
F	• • - •	Fa-li-táb-la	NY	- - • - -	Nyá-rá-di-já-rás
G	- - •	Gáz-kály-ha	1	• - - - -	
H	• • • •	He-pe-hu-pa	2	• • - - -	
I	• •	I-ma	3	• • • - -	
J	• - - -	Ja-pán-csá-szár	4	• • • • -	
K	- • -	Kő-tö-rő	5	• • • • •	
L	• - • •	Le-ány-fa-lu	6	- • • • •	
M	- -	Má-tyás	7	- - • • •	
N	- •	Né-ni	8	- - - • •	
O	- - -	Ó-rát nézz	9	- - - - •	
P	• - - •	Pi-pás-bá-csi	0	- - - - -	
Q	- - • -	Kvá-kvá-ko-á			
R	• - •	Ri-gó-dal	?	• • - - • •	
S	• • •	Se-be-sen	!	- - • • - -	
T	-	Tűz	:	- - - • • •	
U	• • -	U-bul-úr	,	• - • - • -	
V	• • • -	Ve-re-ke-dés	.	• • • • •	

A Morze ABC-t könnyen megtanulhatod a szavak segítségével. Minden szótag, amiben egy ékezet van, egy (-) tá hangot jelöl, amiben pedig nincs, az egy (•) ti hangot.

Keress még segédzavakat. Biztos találsz még többet is (pl. A-nyám, Már-vány, Tél stb.)

Morzecsoportok

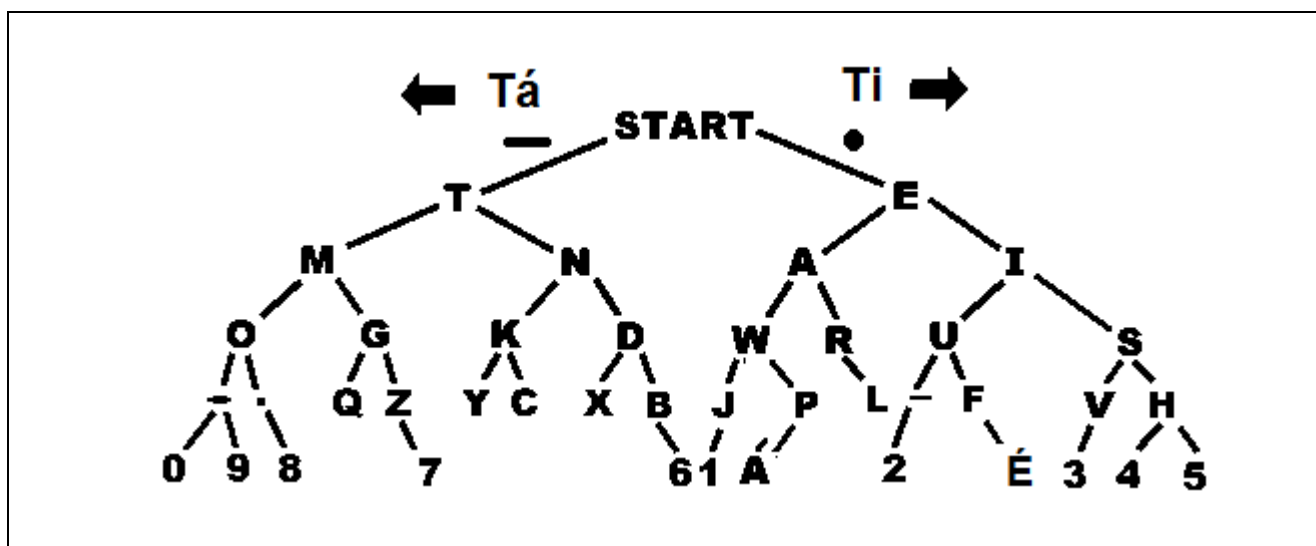
Egy másik módszer az, ha betűcsoportokat tanulsz meg.

•	E
••	I
•••	S
••••	H
•••••	5
-	T
- -	M
- - -	O
- - - -	CH
- - - - -	0 (nulla)
-	

• - •	R
• - - •	P
• -	A
•• -	U
••• -	V
• - -	W
• - - -	J
•• - -	Ü
• - • -	Ä
• - ••	L
- • - -	Y

- •	K
-	X
- ••	N
- •	D
- ••	B
•	G
- -	P
- •	Z
••	C
- •	F
- •	Q
•• -	
•	
- -	
• -	

Morzefa

A Morzefát akkor használd, ha morzejeleket fogadsz, vagy szöveget fejtesz. Minden tá-nál balra, ti-nél pedig jobbra lépj egyet. Így hamar eljutsz a keresett betűhöz.

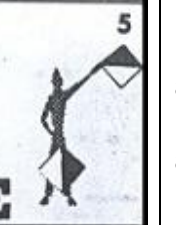

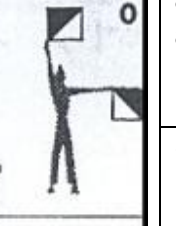

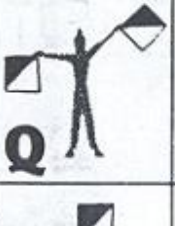
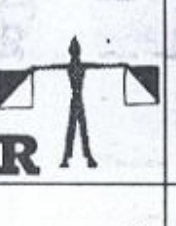

Morzeállomások

Adóállomás	Vételállomás	
Beosztások 1. Jeladó (táblával vagy lámpával) 2. Sógó (mondja a szöveget: ti és tá) 3. Megfigyelő= Vezető (figyeli a másik állomás visszajelzését)	Beosztások 1. Megfigyelő = Vezető (nézi a jeleket és mondja a szöveget tivel és tával) 2. Jegyző (írja a szöveget) 3. Jeladó (adja a válaszjeleket)	
Felhívás Lámpa és síp: -●-●- (nk) vagy: ●●●●●● (iii) Tábla: Körözni, amíg válaszolnak. Ha nem válaszolnak, akkor próbáld később újra!	Válasz Lámpa és síp: -●- (k) vagy: ●●●●●● (iii) Tábla: Körözni. Kétség esetén ismételd az adóállomás jeleit!	
Üzenet leadás Akkor kezd, ha megkaptad a visszajelzést. A sógó mondja a szöveget betűként (ti és tával). A megfigyelő nézi, hogy megértették-e a betűt vagy nem. Ha nem értették meg, akkor ismételni kell. Lámpa: Rakd a lámpát egy stabil alapra és takard el egy deszkával. Ne fogd kézbe, mert a kezed mozog! Ne legyen más fény mellette, ami zavarhat. Pont (ti) = 1 Vonás (tá) = 5 (számold magadban) Betűvég = szünet, szöveg hosszabb szünet. Síp: Pont (ti) = 1 Vonás (tá) = 5 (számold magadban) Tábla: Pont (ti) Vonás (tá) 1x Betűvég 2x Szöveg 3x Üzenetvég Tévedés: ●●●●●●●● Ha valamit rosszul adtál le.	Üzenet vétel A megfigyelő mondja a jeleket (ti vagy tá) A jegyző ezeket felírja. Minden betű után vissza kell jelezni, hogy megértették-e vagy nem. Lámpa és síp: ● = értettem vagy - = nem értettem Tábla: értettem nem értettem Egyéb üzemjelek: (nem nem ztközi) kezdjétek előlről: -●- ●- ●● (kl) üzenetek lassabban: ●● - - ●- ●● (ül) nem látunk jól: -●● - ●● (nl) meg kell szakítani: ●●●● - ●● (sl) várjatok: ●●● - ●- ●● (vl) befejeztük: -●●●● - ●● (bl)	
Üzenet vége Lámpa és síp: ●-●-● (ar) Tábla: Körözni, amíg válaszolnak.	Válasz Lámpa és síp: ●-●-● (ar) Tábla: Körözni	
Tipp - A gyakorlat előtt beszéljétek meg, hogy melyik csoport kezd és mikor. - A jeleket egyenletesen adjátok le. - A vonás 5x hosszabb, mint a pont. - Üzemjeleket egyben kell leadni, nem mint két betű. - A szöveg legyen rövid és egyszerű. - Számokat nem kell külön bejelenteni.	Távolságok nappal: Tábla: -2km Karok: -500m Síp: -500m	Távolságok éjjel: Fényszóró: 50km Gázlámpa: -5km E lemlámpa: -2km Síp: -1km

Egyéb hasznos és érdekes gyakorlati tanácsok

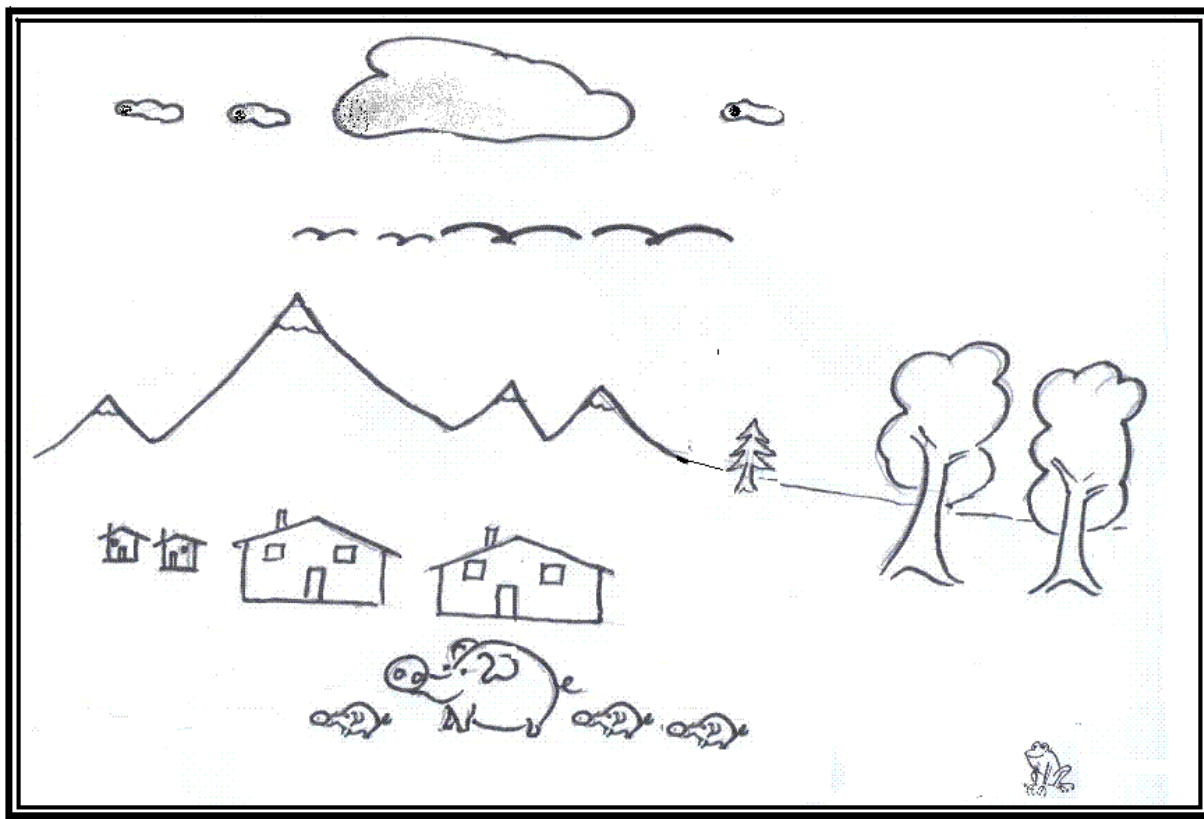
Szemafor

A szemaforot a tengerészek használták, hogy az egyik hajóról a másikra lehessen üzeni. Úgy néz ki, mint a Morze, de egy jel mindjárt egy egész betű, és így sokkal gyorsabb. Viszont nem lehet síppal használni, csak táblával.

					Megtanulni nem nehéz, mert logikusan van felépítve. Így az A-csoportban az egyik kéz lent van mindig az óra 6-os állásán, míg a másik kéz megy körbe. A H-csoportnál az egyik kéz az óra 7-es állásán van, az O-csoportnál pedig az óra 9-es állásán.
					
					
					
					
					

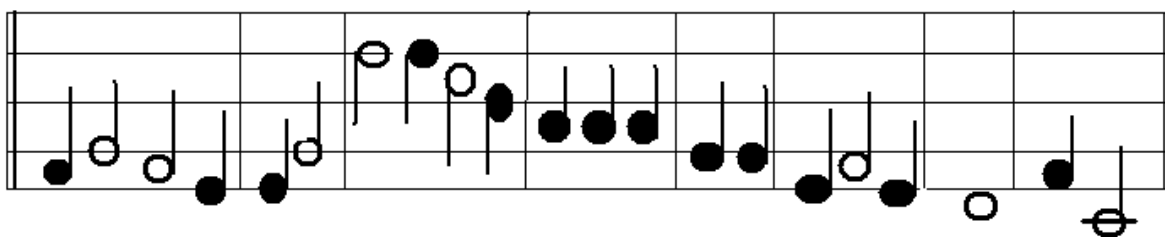
Morzekép, morzedal

Morzekép

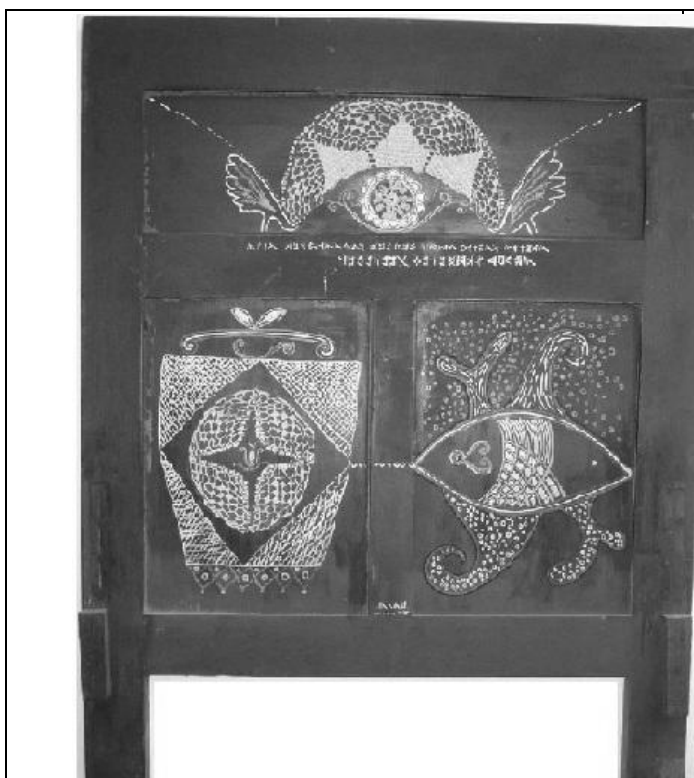

Kis tárgy Ti, nagy tárgy Tá. Olvasd el a titkos szöveget!

Morzedal

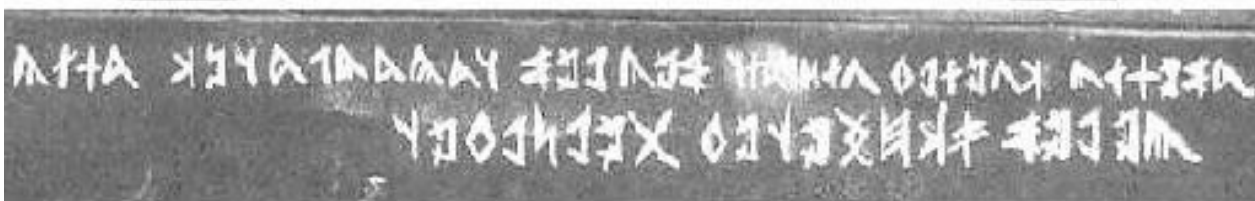

Rövid hangjel Ti, hosszú hangjel Tá. Olvasd el a titkos szöveget!

Rovásírás-kutató

Erdélyben járva ezt az ágyfőt találtuk egy régi iskolaház kamrájában. Előbb csak a szép, díszes mintát láttuk, később vettük észre rajta a rovásírásos feliratot. Összes tudásunkat összeszedve elolvastuk, hogy mit írt rá az ismeretlen művész a saját vagy inkább gyermeke ágyára, mivel elég kicsinek tűnt. Menj el te is kutatni a hazát! Sok érdekesség rejlik még a Kárpát-medencében.

Olvasd el, mit ír a rovásírás a csíkcsomortáni ágyfőn!

Rovásírásverseny ábécéje (Forrai Sándor-féle)

Mivel a magyarországi rovásírásversenyek a Forrai Sándor-féle ABC-t használják, ezt is bemutatjuk. Bár van néhány eltérés a cserkészzetben használt rovásírás ábécéjéhez képest, hamar felismered az ismerős betűket. Figyeld meg, hogy nem mindig csak egyenes vonalakat használ, mégis könnyű róni például az e, é, n vagy h betűket.

𐀀	a	𐀁	í	𐀂	p
𐀃	á	𐀄	j	𐀅	r
𐀆	b	𐀇	ak	𐀈	s
𐀉	c	𐀊	k	𐀋	sz
𐀌	cs	𐀍	l	𐀎	t
𐀏	d	𐀐	ly	𐀑	ty
𐀒	e	𐀓	m	𐀔	u
𐀕	é	𐀖	n	𐀗	ú
𐀘	f	𐀙	ny	𐀚	ü
𐀛	g	𐀜	o	𐀝	ű
𐀞	gy	𐀟	ó	𐀠	v
𐀡	h	𐀢	ö	𐀣	z
𐀤	i	𐀥	ő	𐀦	zs

Egy kis érdekesség :

Friedrich Klára, a magyarországi Forrai Sándor Rovásíró Kör alapítója így emlékezik vissza a kezdetekre:

„Mint gyerek kimentem apámmal és egyik barátjával madarakat megfigyelni. Ekkor jött szóba a rovásírás. Mivel apám is meg barátja is cserkészek voltak valaha, megpróbálták a rovásírásjeleket a homokba leírni, ami nagyjából sikerült is. Mint gyerek ez megragadott engemet, és azóta is a rovásírással foglalkozom.”

Módszertani játékok**Titkos levél**

A portyán vagy őrsi foglalkozáson titkos levelet kell megfejteni, hogy meg tudják oldani a feladatot. Ez lehet rovásírás, Morze, vagy egyéb titkosírás is.

Ügyszintén írhat mindenki egy titkos levelet a másiknak. Ez a legjobb gyakorlás.

Versenyek

A betűk tanulásához alkalmas vetélkedőket szervezni. A vezető sípolja vagy mutatja a betűt. Aki tudja, hozzá fut és elkapja a sípot vagy nyakkendőt.

Két csapat egymás ellen játszik. Mindig ketten kapják ugyanazt a betűt. Amikor a vezető sípolja vagy felmutatja a betűt, mindketten előrefutnak. Ki a gyorsabb? Persze kaphat mindenki több betűt is.

Jeladás

Legjobb játék az éjjeli Morze-jeladás. Hogy biztosan működjön, nem árt előtte nappal is gyakorolni.

Sípszóra mozog mindenki (Előre, Állj, Óvatosan, Sebesen). Ha kevés a jel, akkor találjatok ki újat. (Feküdj, Balra, Jobbra)

Útjelek

Az egyik csoport előre megy és rakja az útjeleket. A végén eldugnak egy levelet, vagy kiraknak egy „Bújj el” jelet és megtámadják őket.

Ügyszintén lehet csinálni egy kis csillagportyát. Egy pontról több ösvényt rakunk ki útjelekkel. Az ösvény végén van egy levél egy betűvel. Aki az összes levelet megszerezte, ki tudja találni a keresett szót.

Szöges sün

Merre ment a sün? Nem az állat, hanem az a nehéz farönk, amibe sok szöget belevertél és egy kötélén húzol magad után. Lábnyoma inkább csak karcolás a földben és a homokban. Kitűnő játék gyakorolni a megfigyelői és a nyomolvasói képességet. Aki a sünt tudja követni és utoléri, annak az útjelek megkeresése már gyerekjáték.

Megoldások:

BP sírköve: Munkámat elvégeztem, hazamentem.

Betűeltolás: Szaloncukor

Kockaírás: Légy résen

Morze kép: Fülemlüle

Morzedal: Pacsirta

Csíkcsomortáni ágyfő: AMEDIG ÖSEINK SIRJÁIT MEG NEM TALÁLJÁTOK(EÖ?) ADIG LE NEM GYÖZHETEK BENÜNKET

(a találjátok szóban nyilván valami elírás történt)